

Castell de Montmany

Figaró-Montmany

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Montmany
Emplaçament Sobre Vall de Montmany, al nord-oest del Pla de la Creu del Romaní

Coordenades:

Latitud: 41.72148
Longitud: 2.25011
UTM Est (X): 437626
UTM Nord (Y): 4619125

Classificació

Número de fitxa 08134-4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern
Segle XII-XVII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Molt reformat
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BIC/M/ R-I-5-5554/LLEI16/19850625/BOE. Dec Castell
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPAC:1205; IPEC:928
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 001A00107

Descripció

El castell de Montmany, també conegut com el castell dels Moros, de la Rovira o del Prat, presenta una planta gairebé quadrada, amb uns murs de 16'10 m de nord a sud per 15'15 m. Actualment les parets més ben conservades són la de l'est amb 6'5 m d'alçada i la del sud. El gruix dels murs és aproximadament d'un metre. D'est a oest, hi ha dues parets transversals que fan 85 i 74 cm de gruix, les restes de les quals es veuen sobretot a llevant. La porta de 1'70 m d'amplada s'obria al mig del mur oest. Almenys hi devia haver un primer nivell, després un primer pis amb una alçada d'uns 2'5 m, i encara un tercer trespol, aquest potser de coberta, Tant el nivell inferior com el primer pis hi havia nombroses espitlleres. A l'alçada d'aquest primer nivell se'n compten 12 a la paret sud (que fan a l'interior uns 55 cm d'alt per 20 cm d'ample) i 11 cm a l'est, tot i que segurament n'hi havia més. Les espitlleres del nivell superior eren més grans i actualment només se'n veuen dues al mur de migjorn. Al centre de la construcció, a 1'20 m del mur sud, hi ha una cambra de 4'55 m per 6'10 m que aprofita com a mur nord la paret transversal i que potser hauria estat utilitzat com a cisterna. El mur és fet amb carreus desbastats, lleugerament escairats, d'uns 20 cm d'alt per uns 30 cm d'ample, 15 cm per 25 cm, etc. units amb morter de calç. El mur sud i els extrems meridionals dels murs est i oest són fets tots ells amb pedres treballades, sense l'habitual reble intern de morter i pedres sense treballar. Pel què fa a la resta- la part que s'ha conservat menys- va ser feta amb el sistema constructiu usual. Al costat oest, a uns 5'5 m del mur, hi ha restes d'una paret que podria correspondre a un recinte exterior, més o menys coetani de la construcció principal.

Observacions:

Castell termenat situat a 684 m d'altitud a l'extrem nord-oest del Pla de la Creu del Romaní. Es troba a la part nord de la vall de Montmany, entre aquesta i el sot del Bac, el qual queda al nord del castell. És accessible per una pista que surt de la carretera del Figaró a Montmany, al KM 3,9. La pista volta el turó de la Cuspinera i deixa al peu mateix del castell, bé que el darrer tram, uns 25 m és dolent i cal fer-lo a peu. El tros bo té uns 2 km i acaba en una petita esplanada on hi ha una bifurcació. La capella castral que es trobava sota l'advocació de Sant Miquel Arcàngel es troba situada en el turó proper on hi ha el Prat de Dalt.

Història

El castell, conegut popularment pel castell dels Moros, castell del Prat o castell de la Rovira, és l'històric castell de Montmany, documentat com a centre del terme des del 1187, bé que devia existir molt abans. Els límits del terme municipal reproduïen a grans trets els de l'antic territori jurisdiccional del castell de Montmany i les tres parròquies que aquest englobava: Sant Pau de Montmany, Sant Pere de Vallcàrquera i Sant Cristòfol de Monteugues. Segons Mauri Serra, es té referència del castell des del 1139 tot i que les primeres referències escrites, i conservades fins a l'actualitat, són de principis del segle XIII, quan el castell i el terme estaven vinculats als barons de Centelles i als seus fidels de Santa Eugènia. Així doncs, des de final del segle XII i durant tot el segle XIII consten com a castllans els Santaugènia, senyors també del casal de Blancafort de la Garriga, i relacionats amb el domini de la casa comtal o caserna del rei catalano-aragonès. Aquest edifici apareix en totes les transmissions de domini dels membres de la família Santaugènia. L'any 1357 el rei Pere el Cerimoniós el va vendre a Ramon de Centelles, per lliure i franc alou, el mer i mitx imperi i tota la jurisdicció alta i baixa dels castells de Montmany i de Gallifa per 7000

sous. Amb tot, al 1379 el rector de Sant Pau de Montmany té benefici de la capella del Castell de Montmany que es troba sota l'advocació de Sant Miquel Arcàngel (doc. 1413). Des d'aleshores el terme fou sempre propietat dels Centelles i va estar unit fins al segle XVI, com a mínim, a la baronia i després comtat de Centelles, bé que tenia batlle propi. Al segle XV, al 1500, passa a la família Cruïlles a mans del senyor Pere Galceran de Cruïlles, fill d'un Centelles. Hi ha evidències d'actes de jurisdicció del 1519 i posteriors fetes pels Centelles en terme de Montmany. Però serà al 27 de març de 1550 quan el terme de Montmany passarà a reincorporar-se definitivament al domini reial. Per les seves característiques arquitectòniques podem datar aquesta fortificació, o bé al finals del segle XI o més endavant, amb nombroses reformes posteriors.

Bibliografia

AADD. Els castells Catalans II; 1969. p.236-239. BURON, 1989 P. 270. AADD. 1984. Castell de Montmany. Catalunya Romànica, Vallès Oriental vol. XVIII: església 67, castell 342. CATALUNYA ROMANICA: APF i JBM. P. 342 i 343. Geografia Comarcal de Catalunya. Vallès oriental i Vallès occidental. 1982. Barcelona. MAURI, J. 1949. Història de la Garriga I. Barcelona. PLADEVALL, A. Prve. 1958. El Castell de Centelles. Vic. OLIVER, J. 2000. Història de Figaró-Montmany. Vol. 1: Figaró abans de ser-ho, Ajuntament de Figaró-Montmany.

